

Uznání a výkon rozhodnutí soudu cizího státu

Jestliže český občan žádá (prostřednictvím soudu cizího státu) o uznání a výkon rozhodnutí soudu cizího státu, ukládající mu nepodmíněný trest odnětí svobody, s cílem vykonat tento trest na území České republiky, nemohou obecné soudy nepokračovat v uznávacím řízení bez dalšího pouze proto, že má odsouzený trvalý pobyt hlášen na obecním úřadu. V § 299 odst. 1 písm. a) zákona mezinárodní soudní spolupráci obsaženou podmínku „obvyklého bydliště na území České republiky“ jsou totiž obecné soudy povinny vykládat ve prospěch odsouzeného a případně aktivně zjišťovat možnost jejího naplnění. Obvyklé bydliště se nemusí překrývat s místem trvalého pobytu, které má význam primárně administrativní.

Jestliže obecný soud přípisem informuje osobu (odsouzeného) o zahájení uznávacího řízení a určí mu lhůtu k volbě obhájce, není oprávněn ukončit věcné posuzování žádosti o uznání a výkon rozhodnutí jiného státu před uplynutím stanovené lhůty, aniž by obdržel vyjádření obhájcem zastoupené osoby (odsouzeného).

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. IV.ÚS 2063/22 ze dne 13.3.2024)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele O. K., zastoupeného Mgr. M.Š., advokátem, sídlem B., směřující proti postupu Krajského soudu v Praze, spočívajícímu v nepokračování v řízení o uznání a výkonu rozsudku Okresního soudu v Bielsku-Bialé (Polská republika) ze dne 12. září 2016 sp. zn. III. K 111/16 (Sąd rejonowy dla Bielsko-Biała, III. wydział kryminalny), vedeném u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 8 T 25/2022, za účasti Krajského soudu v Praze, jako účastníka řízení, tak, že postupem Krajského soudu v Praze, který přípisem (vyrozuměním) ze dne 12. července 2022, vydaném pod sp. zn. 8 T 25/2022, stěžovateli oznámil, že nepokračuje v řízení o uznání a výkonu rozsudku Okresního soudu v Bielsku-Bialé (Polská republika) ze dne 12. září 2016 sp. zn. III. K 111/16 (Sąd rejonowy dla Bielsko-Biała, III. wydział kryminalny), byla porušena ústavně zaručená základní práva stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a na právní pomoc v řízení před soudy podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Návrh, aby se Krajskému soudu v Praze zakázalo pokračovat v tomto jiném zásahu, spočívajícím v nepokračování v řízení o uznání a výkonu Okresního soudu v Bielsku-Bialé (Polská republika) ze dne 12. září 2016 sp. zn. III. K 111/16 (Sąd rejonowy dla Bielsko-Biała, III. wydział kryminalny)), vedeném u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 8 T 25/2022, se zamítá. Návrh na zrušení rozhodnutí o ukončení uznávacího řízení vedeného Krajským soudem v Praze pod sp. zn. 8 T 25/2022 se odmítá.

Z odůvodnění

I. Shrnutí věci a předchozí průběh řízení před obecným soudem

1. Podstatou přezkoumávaného případu je otázka, zda Krajský soud v Praze (dále jen "krajský soud") oprávněně nepokračoval v řízení o uznání a výkonu rozhodnutí Okresního soudu v Bielsku-Bialé, Sąd rejonowy dla Bielsko-Biała, III. wydział kryminalny, sp. zn. III. K 111/16, Polská republika, (dále jen "polský soud"), kterým byl stěžovatel odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Účelem řízení bylo posoudit možnost stěžovatele vykonat trest v České republice

2. Polský soud odsoudil stěžovatele za krádež k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 6

měsíců. Rozsudek nabyl právní moci dne 22. 11. 2016. Stěžovatel podal příslušnému soudu v Polské republice žádost o zaslání rozhodnutí k jeho uznání a výkonu v České republice, neboť považoval z mnoha důvodů (občanství České republiky, znalost jazyka, blízkost rodiny, možnost resocializace) za vhodnější výkon trestu na jejím území. Polský soud v reakci vydal dne 29. 4. 2022 dokument obsahující příslušné podklady pro uznání svého rozsudku (dále jen "osvědčení") a odeslal jej českým orgánům. Z výměry trestu zbývalo stěžovateli vykonat 5 měsíců a 29 dnů (započetl se mu jeden den strávený ve věznici při zadržení).

3. Protože se stěžovatel v dané době nacházel ve výkonu trestu ve Věznici v Příbrami, místně příslušným k vedení uznávacího řízení se stal krajský soud. Ten stěžovatele přípisem ze dne 29. 6. 2022 (k němuž bylo přiloženo zmíněné osvědčení polského soudu) informoval o zahájení řízení vedeným pod sp. zn. 8 T 25/2022 a dotázal se jej, jestli skutečně požádal o uznání rozsudku a přeje si jako občan České republiky vykonat trest ve svém domovském státě. Zároveň stěžovatele poučil o povinnosti být v řízení zastoupen obhájcem a poskytl mu lhůtu 14 dnů k výběru advokáta a doručení plné moci.

4. Dalším přípisem ze dne 12. 7. 2022 krajský soud stěžovateli sdělil, že neshledal podmínky pro uznání rozhodnutí a výkon rozsudku polského soudu na území České republiky a uznávací řízení proto ukončil. Odůvodnil to tím, že v osvědčení uvedená adresa trvalého pobytu stěžovatele je sídlem Magistrátu města B., nejde tak o obvyklé bydliště, kterým § 299 odst. 1 písm. a) zákona č. [104/2013](#) Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (dále jen "zákon o MJS"), uznání rozhodnutí podmiňuje, přičemž stěžovateli nebyl ani uložen trest vyhoštění. S ohledem na tento vývoj považoval krajský soud výzvu k volbě obhájce za bezpředmětnou.

5. Stěžovatel se bránil v předchozím bodě popsanému postupu podáním ze dne 19. 7. 2022. Krajský soud reagoval přípisem ze dne 28. 7. 2022, v němž vysvětlil, že uznávací řízení nevyžaduje formálního rozhodnutí a není v jeho rámci k dispozici žádný (řádný) opravný prostředek. Nadto krátce odůvodnil, že při zaslání prvotního přípisu vycházel pouze z údajů poskytnutých polským soudem a neměl povědomí o tom, že v osvědčení uvedená adresa trvalého pobytu stěžovatele neodpovídá požadavkům obvyklého bydliště podle zákona o MJS. Poté, co z veřejných rejstříků tuto skutečnost zjistil, nemohl než řízení zastavit, byť by třeba i stěžovatel s výkonem trestu v České republice souhlasil.

II. Argumentace stěžovatele

6. Stěžovatel s postupem obecného soudu nesouhlasí. Zaprvé namítá, že uznávací řízení s ním bylo vedeno, aniž by byl zastoupen zákonem zaručeným obhájcem. Zadruhé napadá také důvody ukončení řízení obsažené v přípisu. Krajský soud nesprávně posoudil naplnění v § 299 odst. 1 písm. a) zákona o MJS obsažené podmínky existenci obvyklého bydliště stěžovatele v České republice. Trvalá adresa na ohlašovně samozřejmě obvyklým bydlištěm není, zároveň ale z údaje o trvalém bydlišti nelze činit žádné poznatky o tom, kde určitá osoba fakticky žije. Kdyby se krajský soud věci opravdu zabýval, zjistil by, že stěžovatel pobývá v České republice celý svůj život. V minulosti bydlel u rodičů v B., kde měl korespondenční adresu a kam mu státní orgány doručovaly řadu rozhodnutí, poté na ubytovně v témže městě, kde mu byl v roce 2020 dokonce přiznán správními orgány doplatek na bydlení. Jednou z podmínek této dávky přitom je "vazba osoby k místu skutečného pobytu".

7. Kritéria vymezená v § 299 odst. 3 zákona o MJS navíc umožňují českému soudu vyhovět žádosti o uznání a výkonu rozhodnutí ze třetí země i bez existence obvyklého bydliště odsouzeného v České republice. Přestože k naplnění těchto podmínek osvědčení obsahovalo relevantní skutečnosti, krajský soud je vůbec neposoudil.

8. Stěžovatel v neposlední řadě poukazuje na nález ze dne 15. 5. 2018 sp. zn. II. ÚS 279/18

(všechna rozhodnutí Ústavního soudu dostupná na adrese: NALUS: Vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu České republiky (usoud.cz), který detailně vymezil ústavněprávní rámec řízení o uznávání (českých) rozhodnutí a jejich výkonu v třetích zemích (srov. § 315 zákona o MJS). Podle zmíněného nálezu je hlavním důvodem mechanismu mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních při uznávání výkonu rozhodnutí zlepšení šancí dotčené osoby (odsouzeného) na úspěšné začlenění do společnosti.

III. Splnění podmínek řízení

9. Ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 a contrario zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, dále jen "zákon o Ústavním soudu"), byla podána včas (§ 72 odst. 3 zákona o Ústavním soudu) a splňuje i ostatní náležitosti vyžadované zákonem [§ 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

IV. Průběh řízení před Ústavním soudem

10. Ústavní stížnost původně napadla soudci zpravodaji Radovanu Suchánkovi. Po skončení jeho funkčního období byla věc rozvrhem práce přidělena soudci zpravodaji Tomáši Lichovníkovi, a to dnem 30. 11. 2023.

11. Ústavní soud vyzval účastníka řízení k vyjádření k ústavní stížnosti.

12. Vyjádření krajského soudu rekapituluje rozhodné skutečnosti a opakuje, že podle v řízení zjištěných poznatků nebyla naplněna § 299 odst. 1 písm. a) zákona o MJS vyžadovaná podmínka obvyklého bydliště stěžovatele v České republice, neboť adresa uvedená v osvědčení je toliko administrativní adresou (jde o ohlašovnu). Nezbylo tak než řízení v souladu s § 302 odst. 2 téhož zákona ukončit a vyzoomět o tom zákonem předvídané subjekty. Mezi ně patří také obhájce, ten ale v té době nebyl ještě stěžovateli ustanoven, neboť plnou moc krajský soud obdržel až dne 20. 7. 2022. Krajský soud doplnil, že po oznámení o ukončení řízení s ním mohl polský soud zahájit konzultace podle § 299 odst. 3 zákona o MJS, k čemuž ale nepřistoupil. Možná se tak stalo proto, že krajský soud polský soud vyzooměl, že překážkou pro výkon rozhodnutí v České republice by mohla být skutečnost, že výměra dosud nevykonaného trestu stěžovatele byla v době zaslání osvědčení nižší než 6 měsíců. Krajský soud po ukončení uznávacího řízení dále polský soud nadstandardně informoval, že se mu jeví vhodnější cestou použití evropského zatýkácího rozkazu. Jestliže by jej polský soud vydal, stěžovatel by jako občan České republiky mohl vyjádřit nesouhlas s výkonem trestu v Polské republice a český soud by podle § 205 odst. 2 písm. b) zákona o MJS (ve znění účinném do 31. 12. 2022) rozhodl o jeho nepředání.

13. Vyjádření účastníka zaslal Ústavní soud stěžovateli k replice, vzhledem ke značnému časovému odstupu od podání ústavní stížnosti se jej dotázal rovněž na aktuální vývoj situace v předmětném případě. Stěžovatel reagoval, že celý trest odnětí svobody již vykonal ve dvou polských věznicích, propuštěn byl v dubnu 2023. Přes tuto skutečnost trvá na tom, aby Ústavní soud postup krajského soudu přezkoumal, neboť případné pochybení krajského soudu může mít mj. dopad na nárok stěžovatele na odškodnění. K obsahu vyjádření upozorňuje, že se účastník k argumentaci v ústavní stížnosti takřka nevyjadřuje, místo toho předkládá tvrzení nová, o které ukončení řízení neopíral a ospravedlňuje se tak ex post.

14. Podle § 44 zákona o Ústavním soudu rozhodl Ústavní soud bez konání ústního jednání, protože od něj nebylo možno očekávat další objasnění věci.

V. Vlastní hodnocení Ústavního soudu

15. Ústavní soud mnohokrát zdůraznil, že je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy),

který stojí mimo soustavu soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy). Řízení před ním proto nelze považovat za další instanční přezkum v systému obecné justice. O zásahu Ústavního soudu do rozhodovací činnosti obecných soudů lze uvažovat pouze za situace, kdy je jejich rozhodování stíženo vadami, které mají za následek porušení ústavnosti. Jedním z primárních úkolů obecných soudů je zajistit, aby v procesu před nimi a v jejich výkladu a aplikaci podústavního práva byla vždy přítomna spravedlnost (např. náleze ze dne 16. 10. 2012 sp. zn. Pl. ÚS 16/12, bod 30).

16. Ústavní soud po seznámení se s podstatou projednávané věci dospěl k závěru, že napadený postup krajského soudu shora vymezený rámec překročil a došlo k porušení základních práv stěžovatele. Ústavní stížnost je proto důvodná.

17. Zákon o MJS v hlavě VIII (§ 298 až § 322) upravuje vzájemné uznávání rozhodnutí ukládajících nepodmíněný trest odnětí svobody mezi Českou republikou a státy provádějícími Rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008, o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii (Ústavní soud používá pro tyto země v nálezu zkratku "cizí země" či "třetí země"). V dílu 1 (§ 298 až § 313) je řešena problematika uznávání cizozemských rozhodnutí v České republice, díl 2 (§ 314 až § 320) se věnuje opačnému směru, tedy uznávání českých rozhodnutí v třetích zemích.

18. Pro přezkoumávaný případ klíčové ustanovení § 299 zákona o MJS v prvních třech odstavcích uvádí:

(1) Rozhodnutí jiného členského státu se převezme při splnění podmínek uvedených v § 300 odst. 1 za účelem jeho uznání a výkonu, nachází-li se osoba, vůči níž takové rozhodnutí směřuje, v tomto jiném členském státu nebo v České republice, je-li státním občanem České republiky, a

a) má na jejím území obvyklé bydliště, nebo

b) nemá na jejím území obvyklé bydliště, ale po výkonu trestu nebo ochranného opatření má být do České republiky vyhoštěna na základě pravomocného rozhodnutí vydaného v soudním nebo jiném řízení nebo opatření vydaného v důsledku takového rozhodnutí.

(2) Nepovažuje-li soud převzetí rozhodnutí v případech uvedených v odstavci 1 za vhodné a účelné z hlediska zajištění úspěšného začlenění osoby, vůči níž rozhodnutí směřuje, do společnosti, nebo z hlediska zajištění její úspěšné léčby, vyrozumí o tom příslušný orgán jiného členského státu a uvede důvody; trvá-li příslušný orgán jiného členského státu na převzetí rozhodnutí, rozhodnutí se převezme.

(3) Rozhodnutí jiného členského státu lze převzít za účelem jeho uznání a výkonu i bez splnění podmínek uvedených v odstavci 1, zdržuje-li se osoba, vůči níž takové rozhodnutí směřuje, na území tohoto členského státu nebo na území České republiky a souhlasí-li soud s převzetím rozhodnutí soudu tohoto členského státu k uznání a výkonu v České republice z důvodu vhodnosti a účelnosti takového postupu, pokud jde o zajištění úspěšného začlenění této osoby do společnosti nebo o zajištění její úspěšné léčby. Před udělením souhlasu nebo jeho odmítnutím si soud vyžádá stanovisko ministerstva. Předseda senátu vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu o tom, zda soud souhlasí s převzetím jeho rozhodnutí, a uvede důvody.

19. Stěžovatelem připomínaný náleze sp. zn. II. ÚS 279/18 zakázal obecnému soudu pokračovat v porušování základních práv v České republice odsouzeného slovenského občana, kterému neumožnil předat rozsudek k uznání a výkonu na Slovensko (a tedy tam vykonat trest odnětí svobody). Náleze vyložil § 315 zákona o MJS (regulující podmínky zaslání rozhodnutí třetí zemi) tak, že jediným

kritériem, dle kterého je možné rozhodnout, v jaké zemi má být trest odnětí svobody vykonáván, je míra, kterou jednotlivé státy nabízí pro budoucí úspěšné začlenění odsouzeného do společnosti po propuštění. Toto kritérium představuje vyjádření širšího principu, dle kterého výkon trestu odnětí svobody musí být státem organizován a prováděn tak, aby napomáhal nápravě pachatele, a tedy ochraně společnosti.

20. Jakkoliv se zmíněný náleží týkal situace, ve které byl český soud žádán o možnost předání českého rozhodnutí ukládajícího nepodmíněný trest k uznání do zahraničí, závěry Ústavního soudu jsou nepochybně aplikovatelné též ve vztahu k uznávání nepodmíněný trest ukládajících cizozemských rozhodnutí v České republice. Nejenže jsou totiž obě varianty součástí stejné hlavy zákona o MJS (srov. shora), ale též znění ustanovení § 299 a § 315 zákona o MJS (a podmínky v nich obsažené) jsou prakticky totožné. Obecný (český) soud rozhodující o návrhu na uznání a výkon rozhodnutí soudu třetího státu tak musí při posuzování primárně zohlednit, nakolik je výkon trestu odnětí svobody v České republice vhodný pro úspěšnou resocializaci odsouzeného.

21. V přezkoumávané věci je nesporné, že stěžovatel je občanem České republiky. Protože mu polským soudem nebyl uložen trest vyhoštění, nepřipadala v úvahu aplikace § 299 odst. 1 písm. b) zákona o MJS. Výchozí podmínkou pro uznání a výkon polského rozsudku tak bylo, jestli měl stěžovatel v České republice obvyklé bydliště. Tento termín je používán v mírně odlišných podobách, v českém právním řádu i mezinárodních právních dokumentech (srov. detailně PFEIFFER, Magdalena. Kritérium obvyklého pobytu v mezinárodním právu soukromém. Praha: Leges, 2013). Ustanovení § 80 občanského zákoníku "bydliště" vymezuje jako místo, kde se člověk "zdržuje s úmyslem žít tam s výhradou změny okolností trvale; takový úmysl může vyplývat z jeho prohlášení nebo z okolností případu". Obvyklé bydliště má proto faktický rozměr, osoba v něm vede domácnost či je na něj navázána zaměstnáním. Nemusí se tak překrývat s místem trvalého pobytu, který má význam primárně administrativní (také náleží ze dne 13. 12. 1995 sp. zn. Pl. ÚS 8/95).

22. Krajský soud ve vyjádření tvrdí, že při posuzování naplnění podmínky obvyklého bydliště mohl vycházet pouze z údajů, které byly obsaženy v osvědčení vydaném polským soudem. Nejprve je třeba upozornit, že takové sebeomezení obecného soudu ze zákona ne plyne. Jestliže by ale takto krajský soud skutečně postupoval (nazvěme danou variantu "formalistickou"), musel by konstatovat splnění podmínky. V osvědčení se totiž na dvou místech výslovně uvádí, že stěžovatel "bydlí na území České republiky", naopak neobsahuje žádné skutečnosti, které by existenci obvyklého bydliště stěžovatele v České republice bez dalšího zpochybňovaly.

23. Přes své přesvědčení však krajský soud formalistickou variantu zjevně neaplikoval a přistoupil v případě stěžovatele k vlastnímu ověřování naplnění podmínky obvyklého bydliště v České republice. Podle názoru Ústavního soudu není použití "vyšetřovací" varianty a priori nesprávné. Právě naopak, v souladu s ústavněprávními východisky shrnutými výše by měl obecný soud u občanů České republiky odsouzených ve třetí zemi aktivně zjišťovat, zda mají na území České republiky obvyklé bydliště. Zároveň by měl být pojem v kontextu § 299 odst. 1 písm. a) zákona o MJS vykládán spíše široce ve prospěch občana České republiky, který projevuje vůli vykonat trest ve své vlasti.

24. Základ pochybení krajského soudu spočívá v tom, že prováděl přezkum naplnění podmínky obvyklého bydliště naopak jednostranně v neprospěch stěžovatele. Aktivně si ověřil, že adresa v osvědčení není stěžovatelovým "obvyklým bydlištěm", poté obratem uznávací řízení ukončil. Zcela přitom opomenul v osvědčení uvedené skutečnosti, které vazby stěžovatele na Českou republiku dokládaly (viz výše). Stěžovatel v ústavní stížnosti prezentuje další argumenty, které mají dokládat existenci jeho obvyklého bydliště v České republice (např. vyplácení příspěvku na bydlení na ubytovně). Není úkolem Ústavního soudu přezkoumávat, nakolik jsou tato tvrzení pravdivá, ani do jaké míry je v možnostech krajského soudu zjistit, z vlastní iniciativy, dané skutečnosti lustrací z jiných než "základních dostupných zdrojů", jejichž použití zmiňuje ve svém vyjádření. Krajský soud

totiž samozřejmě nebyl na (ne)propojenosti informačních systémů veřejné správy nijak závislý, postačovalo, aby v souladu se svým počátečním přípisem nechal stěžovatele vyjádřit a jeho doložení obvyklého bydliště v České republice následně standardními prostředky posoudil.

25. Nadto je nutné zdůraznit, že citovaný § 299 odst. 3 zákona o MJS umožňuje obecnému soudu převzít cizozemské rozhodnutí za účelem jeho uznání a výkonu dokonce bez naplnění podmínek v prvním odstavci téhož ustanovení, tj. i pokud odsouzený nemá obvyklé bydliště v České republice. Podmínkou je souhlas českého soudu, který tentokrát posuzuje pouze již mnohokrát vzpomínané kritérium zajištění úspěšného začlenění odsouzeného do společnosti. Podle Ústavního soudu může být typickým příkladem naplnění dané podmínky situace, kdy se dotčená osoba již nachází ve výkonu trestu v české věznicí. Místo výkonu trestu sice nelze považovat za obvyklé bydliště (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 2017 sp. zn. 11 Td 22/2017), ale z hlediska naplnění účelu trestu je nesporně vhodné, aby odsouzený pokoušející se o budoucí začlenění do společnosti toto úsilí realizoval kontinuálně v rámci jednoho státu, nikoliv že by se po vykonání jednoho trestu v České republice bezprostředně přesouval k výkonu dalšího trestu do další země. Přestože se právě v této situaci stěžovatel nacházel a krajskému soudu to bylo známo (do Věznice Příbram stěžovateli i doručoval), krajský soud se s ní nijak nevypořádal. Možnost aplikace § 299 odst. 3 zákona o MJS zmiňuje až ve vyjádření, podle něj ale tyto "konzultace" neproběhly z důvodu jejich nezahájení polským soudem. Ze znění dotčeného ustanovení nicméně nplyne, že by posuzování naplnění v něm uvedených kritérií (českým) obecným soudem bylo podmíněno iniciací formálních konzultací ze strany cizozemského soudu (myšleno nad rámec zaslání osvědčení).

26. Ústavní soud nepřehlédl, že podle § 305 odst. 1 písm. e) zákona o MJS, ve znění účinném do 31. 12. 2022, nebylo možné rozhodnutí cizího státu obecně uznat tehdy, pokud výměra dosud nevykonaného trestu v době doručení žádosti cizozemského soudu činila méně než 6 měsíců. Problémem je, že o tomto důvodu se přípis krajského soudu stěžovateli ze dne 12. 7. 2022 nezmiňuje, nečiní tak ani pozdější přípis jeho právnímu zástupci ze dne 28. 7. 2022. Není tak možné předvídat, jak by se krajský soud vypořádal se skutečností, že stěžovateli zbývalo z trestu 5 měsíců a 29 dnů, což by materiálně v podstatě naplňovalo požadovaných 6 měsíců. Obdobně by musel zohlednit, že nešlo o podmínku absolutní, český soud mohl podle odkazovaného ustanovení souhlasit i s převzetím výkonu kratšího trestu, jestliže nešlo jeho výkonu dosáhnout jinak. V neposlední řadě by hrálo svou roli rovněž plynutí času. Novelou zákona o MJS s účinností od 1. 1. 2023 totiž byla obecným soudům garantována možnost uznání rozhodnutí s jakkoliv dlouhým trestem odnětí svobody (změna návětí § 305 zákona o MJS z "nelze uznat" na "nemusí uznat"). Lze sice předpokládat, že by krajský soud stihl i při ústavně souladném postupu uznávací řízení ukončit v roce 2022, ex post jde ale nutně o pouhou spekulaci.

27. Obdobně nerelevantní pro přezkum případu jsou úvahy krajského soudu v jeho vyjádření k ústavní stížnosti, že měl polský soud raději postupovat cestou vydání evropského zatýkacího rozkazu. Předmětem přezkumu je totiž postup českého soudu.

28. Postupem krajského soudu byla porušena rovněž procesní práva stěžovatele, a to včetně práva na obhajobu. Krajský soud stěžovatele přípisem informoval o zahájení uznávacího řízení, vyžádal si od něj potvrzení několika skutečností a určil mu lhůtu 14 dnů k volbě obhájce. Před obdržetím jakékoliv reakce i před uplynutím lhůty však řízení ukončil. Lze si představit mimořádné případy, ve kterých by obecný soud takto zasáhnout mohl, nabízí se příklad zaslání sdělení o zahájení řízení nesprávné osobě. Není to ale rozhodně přípustné tehdy, jestliže obecný soud přistoupí k věcnému přezkumu naplnění požadovaných podmínek pro uznání a výkon cizozemského rozhodnutí. I pokud by obecný soud po zahájení uznávacího řízení došel k závěru, že z nějakého důvodu uznání a výkon rozhodnutí nepřipadá do úvahy, vždy musí počkat na vyjádření advokátem zastoupeného odsouzeného. Jak totiž vyplývá z příslušných ustanovení zákona o MJS i rozboru v tomto nálezu, v otázce míry naplnění podmínek má postoj a argumentace odsouzeného zásadní význam. Potřeba

zvláštní pečlivosti obecného soudu nevychází pouze z charakteru daného řízení, majícího význačný dopad na základní práva odsouzeného, ale také z nemožnosti bránit se proti výsledku uznávacího řízení jakýmkoliv opravným prostředkem s výjimkou ústavní stížnosti.

VI. Závěr

29. Nepodmíněný trest odnětí svobody uložený rozsudkem, o jehož uznání a výkon krajským soudem v přezkoumávaném případě šlo, již podle informace v replice mezitím stěžovatel v polských věznicích vykonal. Za těchto okolností postrádá smysl, aby Ústavní soud prikazoval krajskému soudu pokračovat ve vedení uznávacího řízení. I kdyby totiž krajský soud příslušný rozsudek polského soudu uznal, stěžovatel by samozřejmě nemohl trest vykonat znovu v České republice. Pokračování uznávacího řízení pro stěžovatele by podle Ústavního soudu nepřineslo ani žádný jiný procesně - právní nebo hmotněprávní prospěch, proto podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu jeho návrh výrok II. nálezu zamítl.

30. Zároveň ale Ústavní soud výjimečnou formou tzv. akademického výroku ve výroku I. nálezu konstatoval, že došlo k porušení základních práv stěžovatele [srov. § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Nálezová podoba rozhodnutí je vhodná pro lepší naplnění jak subjektivní funkce řízení o ústavní stížnosti, neboť obecně závazné závěry nálezu (srov. čl. 89 odst. 2 Ústavy) poskytují stěžovateli určité zadostiučinění, tak z hlediska objektivní funkce ústavní stížnosti, kterou je vymezení hranice dalšího postupu obecných soudů v obdobných případech (podrobně vysvětluje účel akademického výroku např. nález ze dne 28. 6. 2019 sp. zn. IV. ÚS 1527/19, body 27 až 30).

31. Ve III. bodu ústavní stížnosti (po jejím doplnění ze dne 6. 12. 2023) se stěžovatel dále domáhal zrušení "rozhodnutí o ukončení uznávacího řízení vedeného Krajským soudem v Praze pod sp. zn. 8 T 25/2022". Takové rozhodnutí však nebylo vůbec vydáno. Proto Ústavní soud tento návrh odmítl, a to podle § 43 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)